

15.04.2020

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
ВЕБ-УРОК

E-91

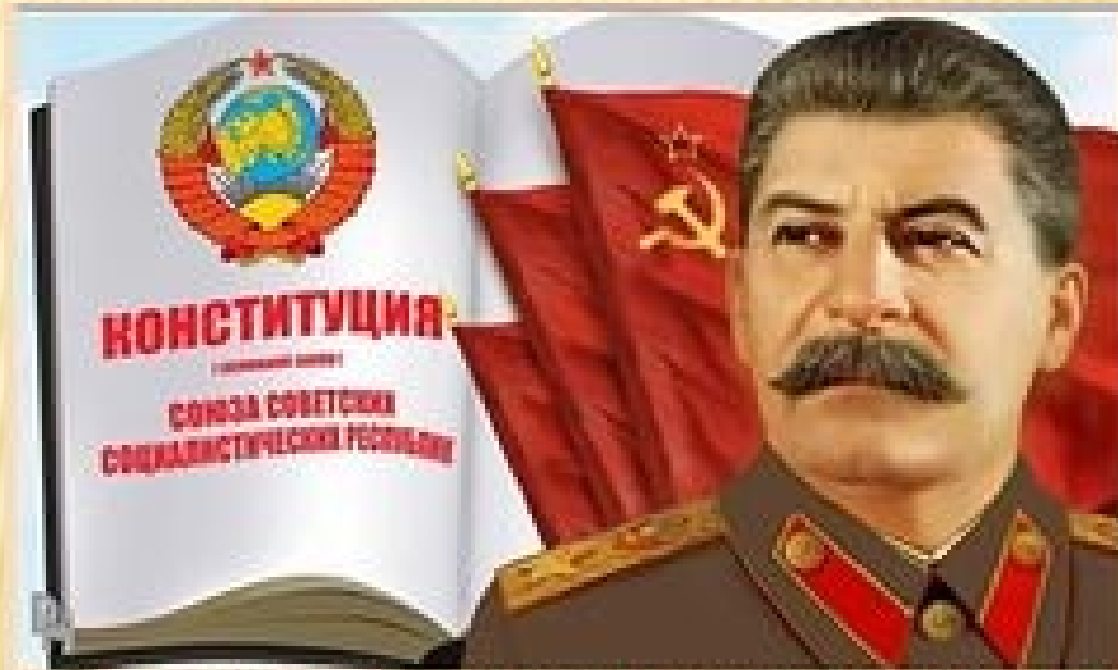
СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ.
КОНСТИТУЦІЯ УРСР 1937 Р.

План вивчення теми:

1. Ознайомся із текстом підручника: Історія України, 10 клас. І.Бурнейко, Г.Хлібовська та ін., 2018 р. § 31. (<http://www.urok.net.ua/10-klas/istoriya-ukraïni-riven-standartu-pidruchnik-dlya-10-klasu-avt-burnejko-i-o-xlibovska-g-m-krizhanovska-m-ye-naumchuk-o-v-tov-aston2018-2.html>).
2. Переглянь матеріали до уроку.
3. Занотуй основні положення теми уроку за планом:
 - *Зміни у соціальній структурі населення.*
 - *Статус України за Конституцією 1937 року.*
4. Для перевірки знань виконай завдання для самоперевірки.

Сталінська Конституція

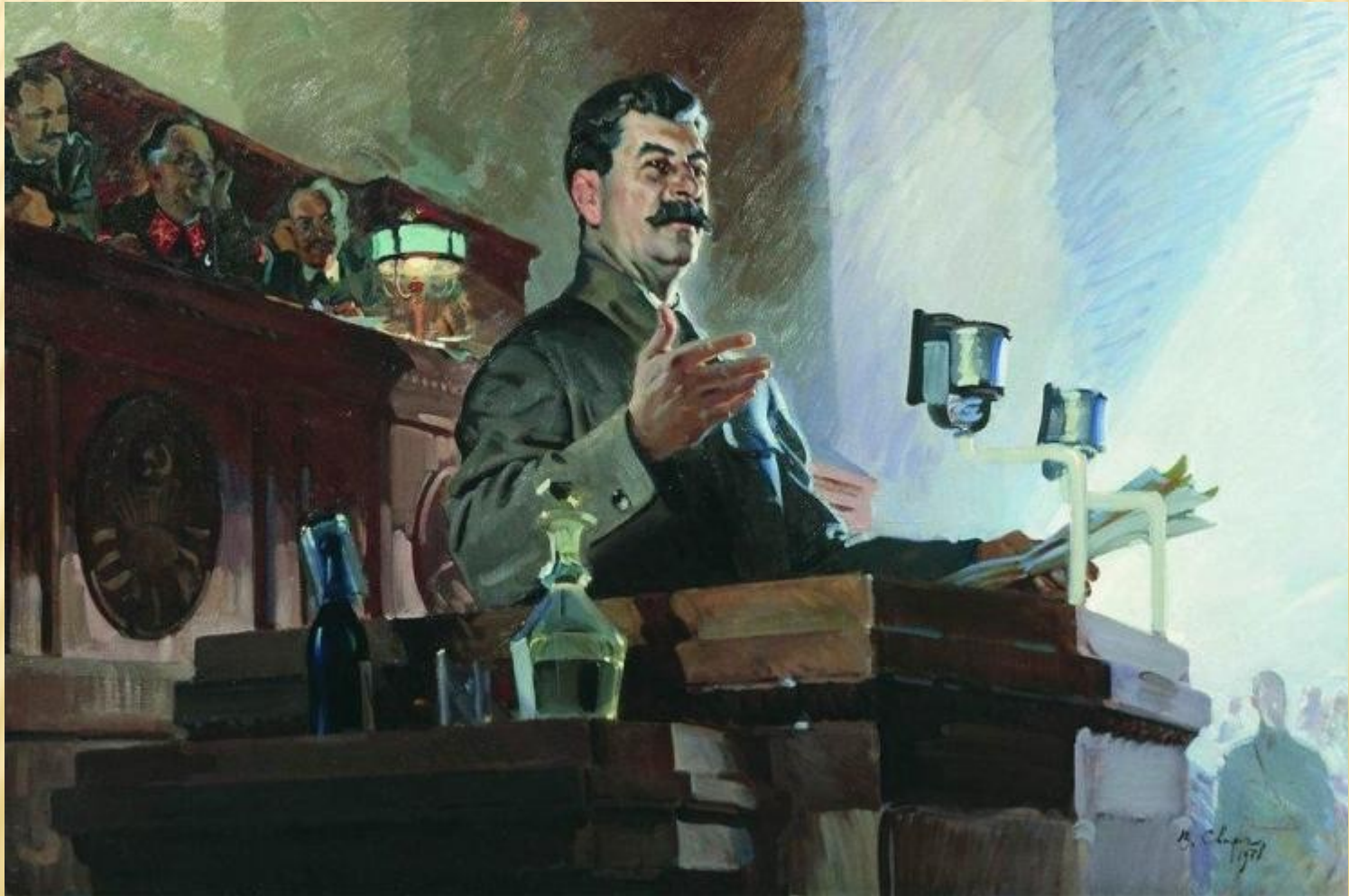
Напередодні «Великого терору», 5 грудня 1936 р., було прийнято Конституцію СРСР, яку називають сталінською. Вона закріпила «перемогу соціалізму в СРСР». СРСР — держава робітників і селян, політичну систему СРСР складають Ради, уся влада в СРСР належить трудящим» ВКП(б) — провідна сила радянського суспільства, в Основному Законі, яким є Конституція, задекларовано великий перелік прав громадян.

Конституция СССР является единственной в мире до конца демократической конституцией. И.В.Сталин

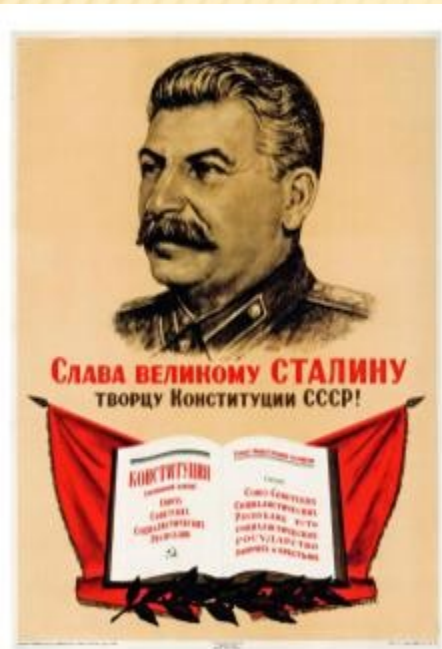
5 грудня 1936 р., в СРСР прийнята нова конституція, яка ввійшла в історію як «Конституція перемігшого соціалізму».

А ще її називали «сталінська конституція».

У процесі форсованої індустріалізації і суцільної колективізації всевладдя ВКП(б) стало ще більшим. Відбувалося формування командно-адміністративної системи та її апарату, були усунені з політичного життя інші партії, всі рішення приймалися керівництвом ВКП(б) і спускалися до партійних філіалів у республіках, в Україні — КП(б)У

На XVI з'їзді ВКП(б) у червні 1930 р. з усією прямою було заявлено: *«Наша партія — хребет пролетарської диктатури. Наша партія керує усіма організаціями пролетаріату й усіма сторонами діяльності..., починаючи з придушення класових ворогів і закінчуючи питаннями льону, коноплі, свинарства»*. Конституція 1936 р. юридично закріпила монополію більшовицької партії на владу. Над державою і суспільством цілковитий контроль здійснював підвладний Й. Сталіну слухняний партійний апарат. Апарат був головною опорою Сталіна у керівництві державою. Багато сучасних істориків називають тоталітарний режим, встановлений наприкінці 30-х рр., режимом особистої влади Сталіна.

Принципові зміни Конституції ніскільки не позначалися на системі реальної влади, тому що контроль над державою і суспільством продовжував здійснювати партійний апарат на чолі з генсеком.

Конституції союзних республік були розроблені за зразком союзної. Наприкінці січня 1937 р. XIV з'їзд рад України затвердив Конституцію УРСР. Відбулися також вибори до Верховної Ради СРСР і Верховної Ради УРСР. Соціальний, національний, партійний склад депутатів ретельно дозувався. Крім того, було "спрощено" текст виборчого бюлетеня. Така підготовча робота гарантувала парта потрібних кандидатів від "блоку комуністів і безпартійних".

**Чи можна
стверджувати,
що
конституційні
декларації
1936 р. не
відповідали
реальному
стану справ?
Поясніть свою
думку.**

Демократичні норми, які були зафіксовані в Конституції 1936 р., вражаючи не узгоджувалися з практикою терору. В суспільно-політичному житті конституційні норми не діяли. Конституція встановлювала більш демократичну виборну систему, але механізм контролю радянських органів влади з боку партійних органів, як і раніше, забезпечував монополію ВКП(б) на владу.

**За новою
конституцією до
складу СРСР
входило 11
союзних республік**

БРСР

Вірменська РСР

Азербайджанська РСР

РРФСР

Казахська РСР

Туркменська РСР

Грузинська РСР

Уз РСР

Таджикська РСР

Киргизська РСР

Из поколения в поколение
КРЕПИТЕ
ДРУЖБУ НАРОДОВ СССР!

У січні 1937 р. було прийнято й нову Конституцію УСРР, яка відтепер почала офіційно називатися Українською Радянською Соціалістичною Республікою, в аббревіатурі — УРСР. Конституція УРСР 1937 р., як і Конституція СРСР 1936 р., багато, в чому зоставалася декларативною.

Герб УРСР. 1939 р

Прапор УРСР 1937 року

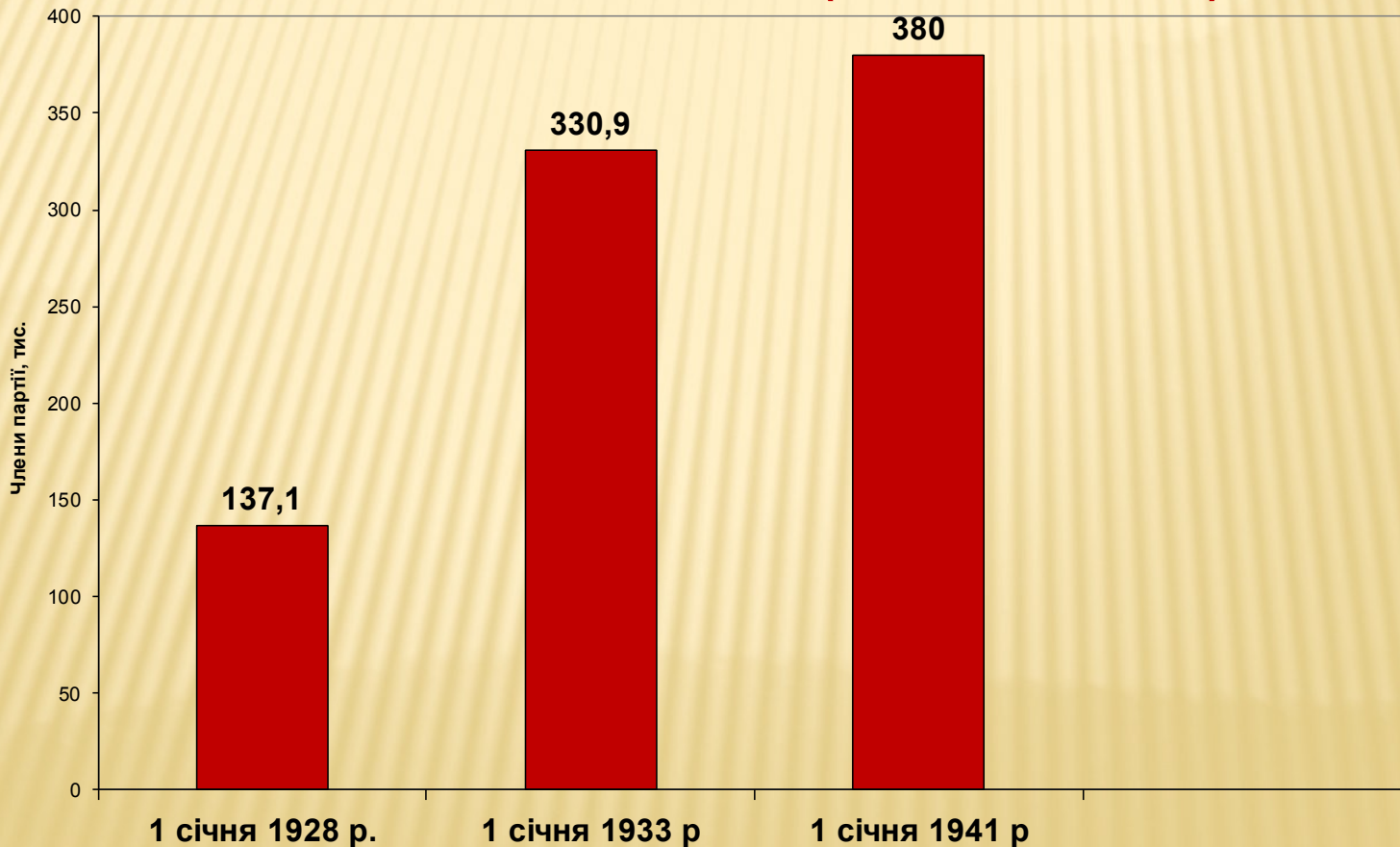
Вибори до Верховної Ради СРСР відбулися 12 грудня 1937 р. В Україні у голосуванні взяли участь 97,8 % виборців. За визначений партапаратом «блок комуністів і безпартійних» було подано 99 % голосів у Раду Союзу і 98 % — у Раду Національностей. Будь-яку самодіяльність під час висування кандидатів у депутати, тим більше пропозиції щодо альтернативних кандидатур партапарат кваліфікував як контрреволюційні вибрики. А такі спроби були, оскільки населення ще пам'ятало вільні вибори до Установчих зборів 1917 р.

Соціальний, національний, партійний і демографічний склад депутатів ретельно дозувався на етапі висування кандидатур.

Хоча Конституція визначала політичною основою владу Рад (ст. 2), останні аж ніяк не були при цьому самостійними у прийнятті рішень.

Прикладом цього можуть бути вибори 1938 р. до Верховної Ради УРСР, куди було обрано 304 депутати: 222 комуністи, 36 комсомольців і 46 безпартійних. Цілковитий контроль через комуністів (у тому числі й у Верховній Раді над державою і суспільством здійснював підвладний Генсекові Й. Сталіну слухняний партійний апарат. Апарат був головною опорою Й.Сталіна у керівництві державою.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ (БІЛЬШОВИКІВ) УКРАЇНИ

Керівництво УСРР (УРСР) в 1920-1940 рр.

Перші (генеральні) секретарі ЦК КП(б)У

Е. Квірінг (1918—1919 рр.)
В. Молотов (1920—1921 рр.)
Д. Мануїльський (1921—1923 рр.)
Е. Квірінг (1923—1925 рр.)
Л. Каганович (1925—1928 рр.)
С. Косіор (1928—1938 рр.)
М. Хрущов (1938—1947 рр.)

Голови Раднаркомів УСРР (УРСР)

М. Скрипник (1918—1919 рр.)
Х. Раковський (1919—1923 рр.)
В. Чубар (1923—1934 рр.)
П. Любченко (1934—1937 рр.)
М. Бондаренко (1937 р.)
Д. Коротченко (1938—1939 рр.)
М. Хрущов (1939—1947 рр.)

Провідники сталінізму в Україні

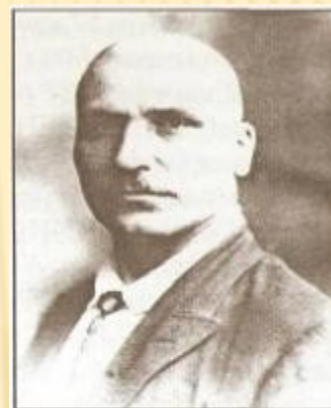
Йосиф Сталін – генеральний секретар ЦК ВКП(б)

Лазар Каганович – член політбюро ЦК ВКП(б)

В'ячеслав Молотов – голова Раднаркому СРСР

Влас Чубар – голова уряду УРСР

Станіслав Косіор – перший секретар ЦК КП(б)У

Павло Постишев – другий секретар ЦК КП(б)У

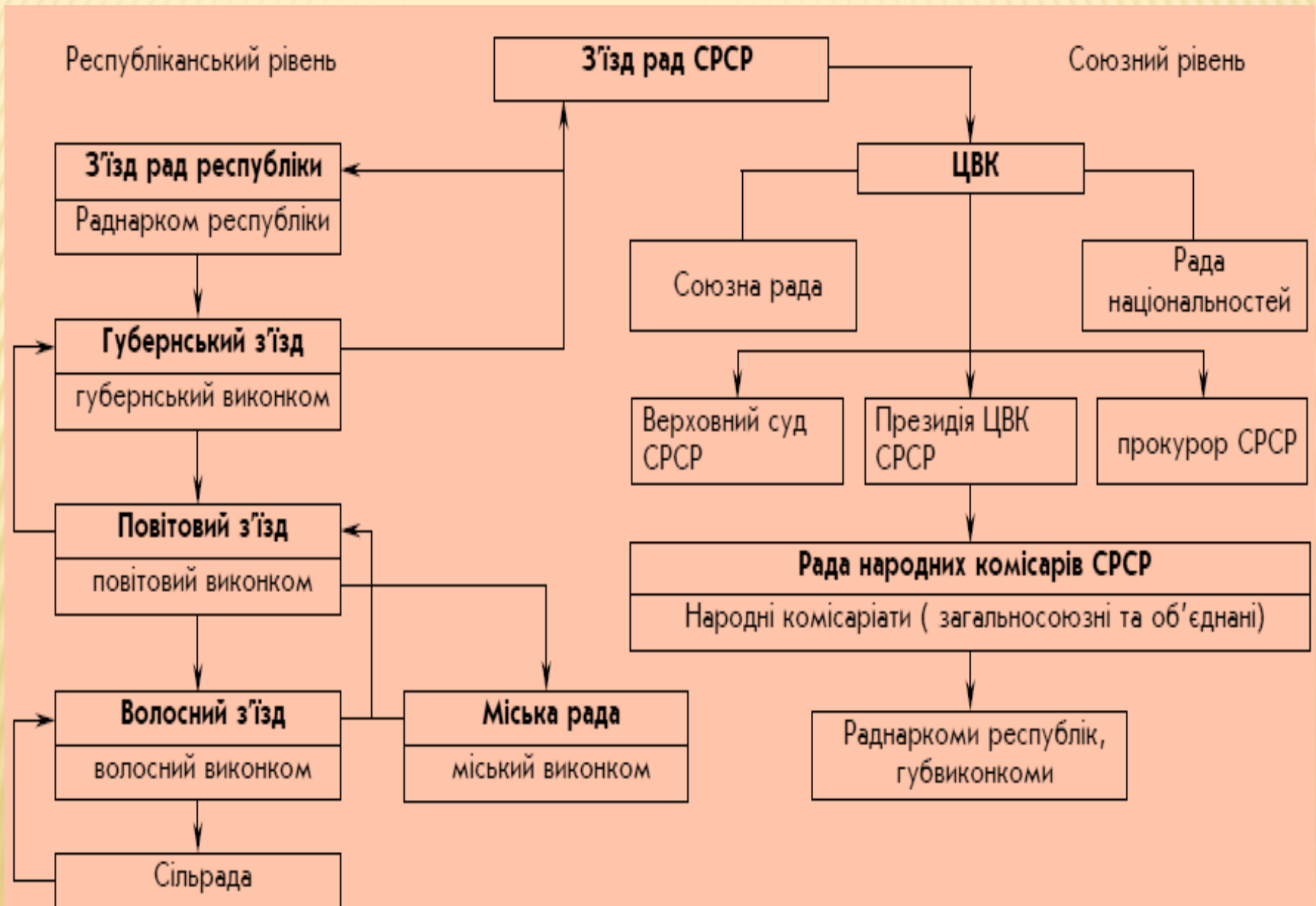

Григорій Петровський – голова ВУЦВК

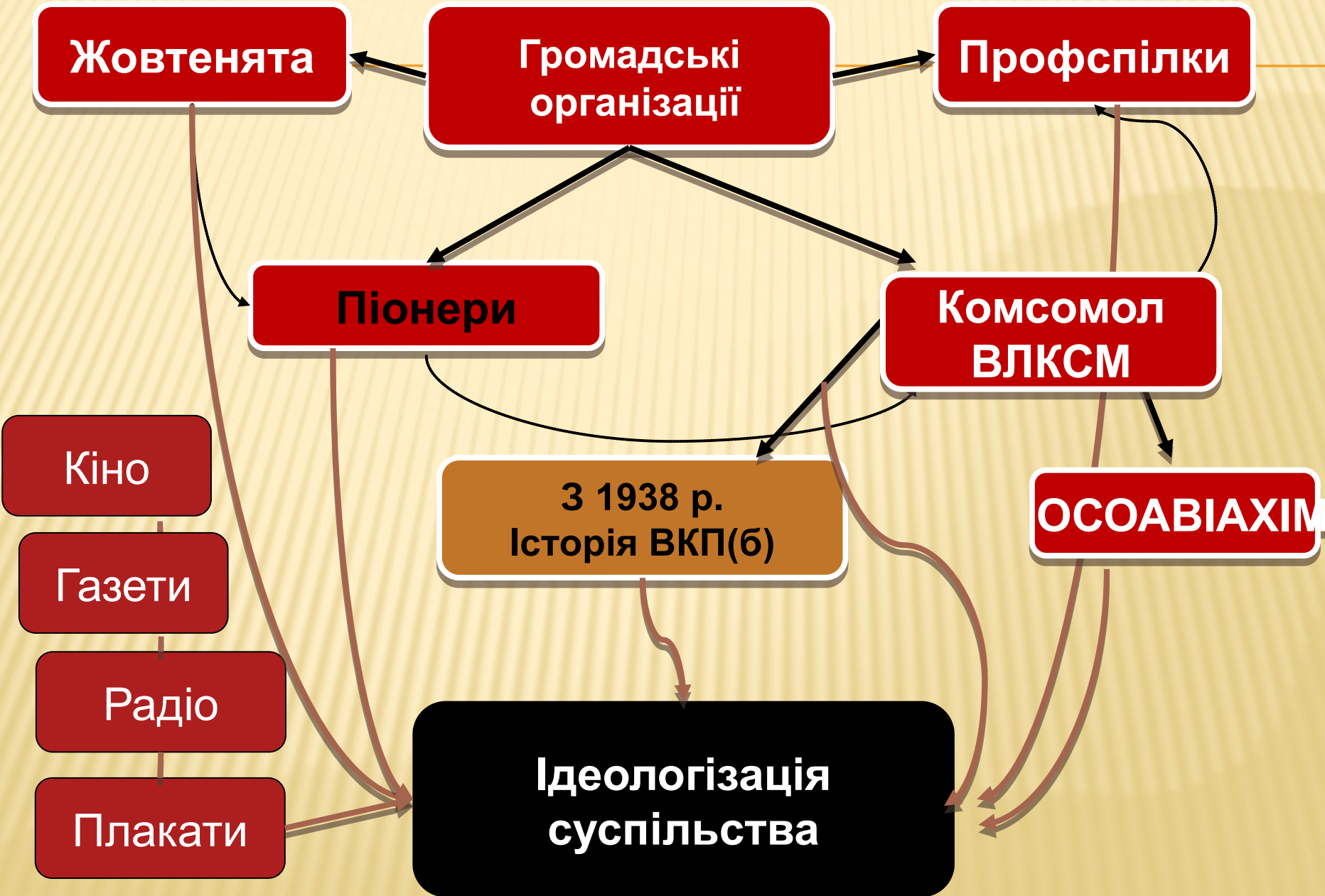

Всеволод Балицький – голова ГПУ УРСР

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СРСР У 1924 – 1930 РР.

СИСТЕМА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Життя пересічної людини в СРСР

Відбувається політизація свідомості

ЗМІНИ В СОЦІАЛЬНОМУ СКЛАДІ НАСЕЛЕННЯ

З 1932 р. запровадили
паспорти

ЗАРПЛАТА

Шахтар	250 крб.
робітник	125 крб.
службовець	70-90 крб.
колгоспник	Трудодень (на нього видавали по100-200грам зерна і по 3-4 коп.)

З 1928-1935р.р – діяла карткова система.

На місяць видавали(відповідальним працівникам): м'яса -2кг., риби-3 кг., 5 банок консервів, 1,5 кг. цукру, 1кг сиру, 10 яєць, 1л. молока на день

СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА 1930 РР.

НОМЕНКЛАТУРА

ІНТЕЛІГЕНЦІЯ

РОБІТНИЧИЙ КЛАС

СЕЛЯНСТВО

ВЯЗНІ

Життя пересічної людини в СРСР

Вирішальним фактором у життєвому шляху і кар'єрі було соціальне або класове походження людини

Плакат 1930 р.

Життя пересічної людини в СРСР

Добре, навіть розкішно жили в СРСР меншість – видатні комуністи

Відпочинок в урядовому санаторії. Початок 30-х років

Життя пересічної людини в СРСР

Незважаючи на великий приріст міського населення в 30-і роки, будівництво житла було в занедбаному стані.

Люди жили в комунальних квартирах, гуртожитках, бараках

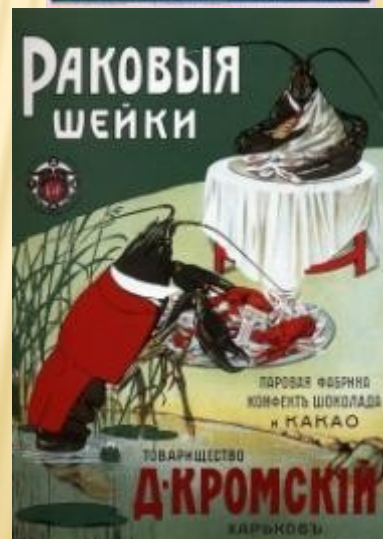

Комунальна квартира

У гуртожитку

Життя пересічної людини в СРСР

Найпопулярнішим видом розваги у 30-х р. стало кіно.
В містах відкривалися парки культури й відпочинку,
готелі, кафе, ресторани, кондитерські

Життя пересічної людини в СРСР

Зросла популярність спорту

Життя пересічної людини в СРСР

Внаслідок бідності модними були прості речі, хоча жінки мріяли ...

ВИКОНАЙ САМОСТІЙНО

Конституція УРСР (30 січня 1937 р.)

Ст. 1. Українська Радянська Соціалістична Республіка є держава робітників і селян.

Ст. 2. Політичну основу Української РСР становлять Ради депутатів трудящих.

Ст. 3. Вся влада в Українській РСР належать трудящим міста й села в особі Рад депутатів трудящих.

Ст. 12. Праця в Українській РСР є обов'язком і справою честі кожного здатного до праці громадянина за принципом: «Хто не працює, той не їсть». В Українській РСР здійснюється принцип соціалізму: «Від кожного зі здібностями, кожному – за його працею».

Ст. 20. Найвищим органом державної влади в УРСР є Верховна Рада Української РСР.

Ст. 98. Громадяни Української РСР мають право на працю.

Ст. 101. Громадяни Української РСР мають право на освіту.

Ст. 103. Рівноправність громадян Української РСР забезпечується незалежно від їх національності і рас.

Ст. 105. Згідно з інтересами трудящих і з метою зміцнення соціалістичного ладу громадянам Української РСР гарантується законом: а) свобода слова; б) свободу друку; в) свобода зборів і мітингів; г) свобода вуличних походів і демонстрацій.

Ст. 106. ...громадянам...забезпечується право об'єднання в громадські організації.

Ст. 107. Громадянам...забезпечується недоторканість особи. Ніхто не може бути заарештований, інакше як за постановою суду або санкції прокурора.

Ст. 111. Кожний громадянин...зобов'язаний берегти і зміцнювати суспільну, соціалістичну власність як священну і недоторкану основу радянського ладу...Особи, що роблять замах на суспільну, соціалістичну власність, - вороги народу.

Переглянь статті Конституції УРСР 1937 р., і визнач, наскільки демократичною була ця Конституція. Які з положень Конституції свідчать про це? Як це співвідносилось з реальним життям?

ПРОБЛЕМНЕ ПИТАННЯ

**«30-ті роки називали по різному:
«епохою терору», «епохою
утвердження соціалізму», «епохою
Сталіна».**

А як би назвали цей період ви?»

СКЛАД НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

РІК	Населення (млн. чол.)	МІСТО (%)	СЕЛ О (%)
1913	35,2	19	81
1922	26,2	20	80
1939	40,5	34	66

1. Як змінився соціальний склад населення?
2. З чим пов'язане зростання робітників у зазначені роки?